

REDACȚIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

ABO MENTUL

Pertru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2,50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se încapează.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlieh (Adam)

INSERTIUNILE

de 1 și 2 săptămâni: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare dată
câtune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Seniori defraccați nu
primesc.

Neputincioșii clevetesc.

Oamenii serei de idei și neputincioși la fapte, dar' cu pretenție de conducători „autorizați” în viața publică, când prind o idee nouă la alții, macină mereu pe ea, clevetind și injurând până se saturează.

Astfel și „Tribuna”, de patru ani încoace s'a hrănit ca un parazit, aci din „Indulcirea milenară”, aci din „desvélirile tradării”, din „punctele de orientare” și mai la urmă din alegerea de episcop la Arad și din „infrățirea maghiară-română”. Nici o idee originală, nici un plan de acțiune serioasă pentru partidul național, ea n'a fost capabilă să desvoalte.

Cu privire la alegerea de episcop i-am arătat, că nu e îndreptățită a se ingera ca judecător asupra actului electoral, săvârșit de corporațiunea suverană bisericească în forma legală și constituțională. Și de atunci a tăcut. Dar' cu atât mai necuviincios și mai obraznic s'a purtat în privirea actului festiv de instalare a noului episcop, prescris în legea fundamentală a bisericii gr.-or. române, numindu-l „comedia de la Arad” și „beția de la Arad”. Căci, deși instalarea a urmat masa sau banchetul dat de către episcopul Iosif Goldiș, acolo au fost membrii sinodului eparchial până la 40, acolo au fost protopopii, și cu ei lamura clerului și a inteligenței române din diecesa Aradului, în număr de cel puțin 200 persoane. Și deci trebuie să protestăm în contra vorbelor batjocoritoare și injurioase întrebuintate la adresa membrilor bisericii ortodoxe române! Să-și însemne bine jesuitul Dedu și dl Dr. Rațiu, că necuviințele lor nu le vom tolera.

Comentariile ce i-au făcut casului de la Arad ziarele mari europene și însemnătatea ce i-au atribuit toate foile serioase din monarchie, pune toastele de la Arad la adăpost de orice judecată daianistă. Ear' între Români cine oare, cu pretenție de a trece om serios, putea să creadă gugumănia și să nu respingă cu disgust insinuarea reuțăcioasă, că sub patronajul P. S. Sale episcopului Popea, întreaga diecesă a Aradului s'a dat la acte de — tradare?!

Tot așa, cine, după-ce va fi citit cuvântarea preotului gr.-or din Zlatna, va afirma, că el și-a necinstit neamul? Pentru-că prezența sa la serbarea maghiară din Presaca cade în sarcina mitropolitului Meșianu, pe care desigur că „autorizata”, inspirată și condusă de dl I. Coroianu, avocatul Casei Meșianu (în marele proces cu pădurile), nu-l va acusa nici odată de tradare, după-cum și în chestia „infrățirii” ori „tradării” dela Beiuș, directorul autorizatei nu a invinuit pe Episcopul gr.-catolic dela Oradie, care a deschis Ungurilor porțile instituțiilor românești,

nici a văzut la serbarea de „infrățire” pe numeroșii profesori dela școlile gr.-catolice, ci a invinuit pe dl Margra, care, fiind bihorean, e făcut responsabil chiar și de cele ce săvârșese conaționalii săi de altă confesiune, în primul rând Episcopul Pavel.

E însă cert, că nu prea am fost obișnuiți să-i vedem pe Români și Maghiari sărbătorind împreună. Mai ales să serbeze revoluția dela 1848—49, când ei s'au omorât reciproc! Trebuie încă mulți, și dintr-o parte și dintr'alta, cari la 1848—49 au văzut toate ororile războiului civil, au rămas deci cel puțin surprinși, văzând un preot român sfințind monument maghiar, care amintește de 1848—49... Publicul imparțial va ști, cu toate astea, să judece cum trebuie alarma prefăcută a neprihăniților dela Sibiu, cari tipă în contra cumnatului fraților Albini, dar' despre închinarea părintelui Hamsea pe la statua din Arad a celor 13 generali maghiari nu vreau să știe, ei, fiindcă fostul candidat la episcopie este adversar al nostru, îl scuza pentru orice păcat național grosolan, după cum scuza-l-au și pe tinărul Grach Iugojan, fiind el din ceata celor, cari scriu în „autorizata” și osândesc „tradarea” dela Arad, fiul celebrului politician, care, de acord cu autorizatul, emisese părerea mănuitoare (?), ca Românii să stea molcom pe loc și să aștepte până-ce guvernul unguresc va retrage ordinele de dizolvare a comitetului și conferenței naționale!

E d'asemeni cert, că P. S. Sale Episcopului Pavel îi revine meritul de a fi dat întâia oară adăpost într-o școală română Ungurilor spre a-și ține adunarea culturală.

Trădător cine să-l numească însă pentru aceasta?

E vorba numai să judecăm imparțial! Să nu se spună, că dacă Aradani, doresc infrățirea pe baza egalității îndreptățiri, comit tradare, pe când dacă găzduitorii din Beiuș, ai directorului „autorizatei” benchetuiesc la un loc cu Ungurii, caror episcopul li-a pus la dispoziție școala română, săvârșesc lucru atât de național, încât discuție nu încapă și vinovat este cel mult — Mangra, căpetenie la „Tribuna Poporului”... Cu apucături și clevetiri de acestea se poate ascunde adevărul. Numai pe puțină vreme însă, căci publicul află în curând adevărul și nu poate fi orbit și sedus continuu. Va vedea deci, că și în campania pe tema infrățirii, cei-ce strigă nu sunt conduși de sentimente curate și sincere, ci avem a face cu același spirit pervers și cu aceeași năbădăoșie, cari de atâția ani viciază viața noastră publică.

Din necazurile Săcuilor. Printre știrile zilei, la locul al 27-lea, „Tribuna” din Sibiu publică următoarea întâmplare cât se poate de caracteristică:

„Un borvizar, trecând zilele trecute prin o comună românească, a intrat la o familie

de frunte, care cumpăra des de la el apă de Borec, și dând în vorbă ungurește, Săcu'ul s'a plâns de necunoștința limbii române, de care așa mare lipsă are în daraverile lui, și a zis următoarele: „Vai domnule, cât de greu ne este nouă a călători prin țeară, că nu pricepem altă limbă ca și un bou, și nu ne putem înțelege cu Românii, cu cari atât de multe daraveri avem. Am cerut de la ministru să ne trimită un învățător român în școala noastră din sat, ca să putem și noi învăța oltă limbă și să fim oameni mai cuminți, să știm mai multe limbi, dar' ministru'ul ni-a respins cererea. Am încercat o a doua rugare, dar' atunci ni-a scris foarte ospru zicând între altele: „hât megholondultak?” (cât nebunit doar'?). Vezi, domnule, noi știm, că avem lipsă de cunoașterea limbilor din patrie, și ministru'ul nu ne lasă să le învățăm”.

Ei, și cum să nu ia atunci bietul Săcu'ul lumea în cap? Cum să nu treacă bietul de el dincolo, în România, dacă stăpânitorii de azi ai țării și patronii știrilor ai „nației” — nici o dorință atât de simplă și pentru el atât de plină de folos real — nu i-o împlinesc?!

Mărginiți, dar' — reuțăcioși. Incapabili de a scoate carul național din noroiul în care l'a băgat dl Dr. Rațiu, au dat o soluțiune problemelor, care se impun cu necesitate partidului național, decrepiți dela „Tribuna” nu știu decât să țipe injurând pe toți câți nu vroesc să se facă hamalii d-lui Dr. Rațiu. Ei ved adevă, după obiceiul lor, ceea-ce nu există, în articolul din urmă, scris de un amic al „Tribunei Poporului” despre ideea apropierei politice între Maghiari și Români, — un alt pro gram politic, nu cel național, care noi l'am profesat și-l profesăm, afirmând cu o neîntrecută perversitate, că noi mergem în „galop spre Unguri”, ca lumea să creadă că ei merg în galop contra Ungurilor! Ba, au nerușinarea chiar a ne acusa de mercenari, pe noi, cari n'avem trebuință de apanajiu nici pentru „casa națională”, nici pentru „casa presidențială”. Ni-ar plăce să ne arate „autorizatul” dela „Tribuna”, care punct din programul național exclude ideea apropierei politice între Maghiari și Români?

Dar oare nu tocmai dl Dr. Rațiu cu repositatul George Barițiu își exprimau în Memorandul dela Blaj, prezentat contelui Lónyay, dorința ferbinte de a vedea aplanate toate diferențele dintre Români și Maghiari?

„Subscriși, zic ei, în Memorandul amintit, salutăm această generoasă inițiativă (de apropiere. „Trib Popor.”) a regimului M. Sale cu bucurie, și o întâmpinăm cu promptitudine atât mai mare, cu cât cred mai mult, că precum ei, așa și toți ceilalți locuitori de naționalitate română din Marele Principat al Tranilvaniei, sunt inspirați de aceeași dorință leală și ferbinte, de a vedea complanate toate diferențele și delaturate cauzele, care au produs și mai produc profunda neîndestulare cu situațiunea de față.”

Ideia apropierei politice între Maghiari și Români s'a accentuat tot-

deauna de bărbații politici ca o chestiune de metod pentru executarea programului național.

Din Bucovina.

Conferența deputaților români.

Luni, în 4 Septembrie a avut loc în Cernăuți conferența anunțată a deputaților români bucovineni, având un singur, dar' ardent de actual obiect de discuție: situația politică creată prin demersurile antagoniste ale guvernului. Au participat toți deputații afară de trei înși. Conferența a fost deschisă de baronul Eudoxiu Hormuzachi, în calitate de president al dirigenței, dând cetire telegramelor venite din partea alegătorilor români din toate districtele țării, depeșe ce arată iritațiunea și indignațiunea justă, de care e cuprins poporul român bucovinean în fața neconținutelor încălcări, ce le suferă și a insultei date clerului la 18 August de șeful guvernului țării.

Față de evenimentul trist din 18 August conferența a votat următoarea rezoluțiune:

„Deputații români întruniți în 4 Sept. a. c. au decis a enuncia următoarele:

„Discursul presidentului țării adresat în ziua natală a Majestății Sale, metropolitului în prezența clerului ort.-or., cuprinde o gravă inculpare în contra unei părți a preoștmeri române precum și a familiilor acestora.

„Unei părți a preoștmeri ort.-or. române i-se impută direct lipsa adevăratului patriotism.

„Deputații români, conștii de neclintita fidelitate a Românilor bucovineni către imperiu și dinastie, declară energic, că consideră alocuțiunea aceasta a presidentului țării drept o vătămare gravă și în nici un chip justificabilă a sentimentelor sale celor mai leale și patriotice. Ei protestă cu toată tăria în contra unei astfel de suposițiuni.

„Ei își exprimă desaprobarrea și adâncă lor părere de rău față de această atitudine a presidentului țării și sunt necesități a recomanda viu tuturor Românilor de a transmite de azi înainte manifestațiunile lor de loialitate direct cancelariei imperiale de cabinet.

„În urmă își exprimă părerea de rău față de atitudinea metropolitului Arcadie, care a întrelăsat, atât în momentul în care s'a roștit acusa, cât și până în ziua de azi, a o respinge după cuvânt și conform datoriei sale.”

TARIFUL taxelor dela Porțile-de-fer.

Luni, 4 c. și zilele următoare s'a întrunit la Budapesta al patrulea congres internațional de navigațiune fluvială. A venit

Biblioteca Noastră Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

- Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete
  - Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.
  - Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu portretul autorului.
  - Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.
  - Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,
  - Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmail comedie franceză.
  - Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu portretul autorului.
  - Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.
  - Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand
  - Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătanești, cu portr. lui T. Doda.
  - Nr. 14. G. Ciăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu portr. autorului.
  - Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.
  - Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.
  - Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.
- Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiile între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Infintarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Gramatica Română, pentru învățământul secundar, de Ioan Petramu, profesor la seminariul român gr. or. din Arad Partea I. Etimologia. A apărut în a doua ediție, ceea ce încă dovedește valoarea acestui bun manual de școală și buna primire de care prima ediție s'a bucurat din partea celor competenți. — Prețul e 1 fl. și se poate procura dela autorul din Arad, în a cărui editură a apărut. — Manualul este aprobat și din partea ministrului ungeresc de culte și instrucție publică.

Curs complet de Limba franceză (Metoda I. Fetter,) de Arseniu Vlaicu, directorul școlii comerciale române din Brașov. Partea I. și II. A apărut în editura librăriei H. Zeidner în Brașov. — Prețul unui exemplar broș. fl. 1.20, legat fl. 1.40.

Librăria-editoare H. Zeidner vestește, că, atât la procurarea acestei cărți cât și privitor la toate opurile scoase în editura sa, la comanda de fiecare 10 exemplare dă câte-un exemplar rabat. Așa, comandând 10 exemplare, se dau 11 exemplare, la 20 se dau 22; la 30 exemplare — 33 etc.

„Principiile politice“ (după Dr. Fr. de Holtzendorff) de Teodor V. Păcățian. Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagini, tiparul curat și cețeț. Prețul 2 fl. A apărut în institutul „Tipografia“ din Sibiu. În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sunt tratate cu multă competență teme din domeniul politicii, precum: Politica e — știință. Politica e — artă. — Conexiunea științei și a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului pozitiv cu politica. — Conflictele între mănănuarea dreptului și a politicii practice. Raportul între morală și politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere națională al statelor. Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura științifică, în special însă celor-ce, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru. De vânzare se află în librăria institutului „Tipografia“ din Sibiu.

Conferințele învățătoarești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia arhidiecezană din Sibiu. Conferințele învățătoarești din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisariul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.“ „Istoria naturală în școala populară“ și „Remunerațiunile și pedepsele în școală“

Bibliografie. „Carol I“, dramă națională în cinci acte, de Traian Victor Teranu, a apărut la București în tipografia M. Ticles, și constituie o lectură interesantă. Ea se petrece în timpul războiului pentru independență (1877—78) și începe expunerea motivelor de războiu, de curgerea războiului și terminarea lui.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla.

„Propedeutica filosofică“ pentru învățământul secu dar, de Gregoriu Fletos, profesor la gimnasiul român din Năsăud. Partea I. Psihologia empirică, cu un adaus: bucați de lectură psihologică. Prețul 80 cr. și se află de vânzare la autorul în Năsăud.

„Teoria Dramei“, valorosul op literar didactic, scris de dl Dr. Iosif Blaga, zelosul profesor dela gimnasiul român gr-or. din Brașov, se află de vânzare și la administrația ziarului „Tribuna Poporului“ în Arad, de unde se poate procura pentru prețul de fl. 1.80, plus portul postal de 5 cr la exemplar. — „Teoria Dramei“ este, în adevăr, o carte de valoare, care cu plăcere și cu mult interes poate fi citită de fiecare membru al societății culte.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom“ de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec național. — Prețul unui exempl. 3 fl. legat cu firmă 50 cr. nu mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.“

AVIS. P. T. domni învățători și colegi. La multele întrebări ce mi-se fac, cu onoare vin a răspunde, că deși am intrat în statul de pensiuier, dar lucrul și mai departe pe terenul literar-didactic, și pentru noul an școlar 1899/1900 pot servi cu manualele mele didactice — scrise cu multă îngrijire — într'o limbă ușoară, metodă practică și amăsurat gradului de înțelegere a tinerimii noastre din școala populară, ca așa carte să le fie dragă. Las să urmeze aci întreaga serie: 1. Micul abecedar 18 tabele de părete 3 fl. 60 cr. 2. Micul abecedar P. I. ediția IX. pentru I. an 20 cr. 3. Micul abecedar P. II. ediția V. pentru II. an 20 cr. 4. Micul legendar P. III. ediția V. pentru III. și IV. an. 30 cr. 5. Exerciții intuitive ediția III., pentru învățători 30 cr. 6. Metodul de procedere, la Abecedar, p. inv. 40 cr. 7. Limba română (gramatică) 30 cr. 8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.) 20 cr. 9. Socoata P. I. ediția IV. 20 cr. 10. P. II. ediția II. 20 cr. 11. Tabelele, măsurile și anii ediția III. 6 cr. 12. Istoria naturală, ediția VI. 20 cr. 13. Geografia P. I. ediția IV. (clasa III. și IV.) 20 cr. 14. Istoria Ungariei ediția II. (clasa IV. și V.) 20 cr. 15. Istoria Univers., (clasa VI.) 20 cr. 16. Abecedar german-român 20 cr. 17. Istoria R-lor 30 cr. 18. Micul grătar 30 cr. 19. Cântările Viteazului 10 cr. 20. Invățatură despre banii noi 2 cr. Cu stimă colegială Ioan Tuduceșcu. (Com. Temes) posta B-Lippa.

Tabloul (fotografie) celor cari au participat la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din dreapta Murășului“ ținută în Moneasa, este gata. El face cinste atelierului dlui Honisch din Arad. Cine voește să-l aibă, să se adreseze dlui Honisch István, Arad, Szabadságtér 3. Exemplarul costă 1 fl.

„Isvorul Precester“, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu, o carte folosită de toți creștinii, extrasă din „Penticostar“. — Prețul 12 cr.

„Trei Doctori“, comedie într'un act, localizată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

„Povești populare“, de cuprins moral culesse de S. Teodorescu-Chirilleanu. — Prețul 8 cr.

„Pălăria Ceasornicului“, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localizată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

Toate patru se pot procura dela librăria Ciurcu din Brașov.

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Thering traducere, de T. V. Păcățianu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectui prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

„Marșul studenților din Brașov“ se numește o nouă compoziție musicală a tinerului maturisant dela gimnasiul român din Brașov, Iustin Cl. Iuga, care a dat și până acum frumoase probe de talentul său musical. Compoziția a apărut în editura autorului și costă 20 cr. Studentii însă o pot procura direct dela compositor, în Gherla, cu prețul jumătate.

„Foaia Pedagogică“, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcțiunea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 15—16 (din August) anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepșelor în școala populară, de Iosif Velcean, învățător. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, învățător. — Modele de lecțiuni: Fata săracului cea isteasă (poveste de P. Ispirescu), de Dr. Petru Span. — Informațiuni. — Felurimi — *Idet fundamentale în Economia Politică* și o nouă teorie sociologică, de Ioan Socaciu, profesor în Brașov, a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov, în editura autorului și se poate procura de-acolo pentru prețul de 65 cr.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe *Quart. III* respective semestrul II. 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/3 an	„ 2.50
Pe o lună	1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERUL DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întințere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagini.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.“